
Література

1. Апель К.-О. Дискурс і відповідальність: проблема переходу до постконвенціональної моралі / ОК.-О. Апель; [пер. з нім.]. – К.: Дух і Літера, 2009. – 430 с.
2. Баддю, Ален. Манифест філософії / Ален Баддю; [сост. и пер. с франц. В.Е.Лапицкого]. – СПб.: Machina, 2003. – 184 с.
3. Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну / У. Бек; [пер. с нем. В. Сидельника и Н. Фьодоровой; Послесл. А. Филиппова]. – М.: Прогрес-Традиция, 2000. – 384 с.
4. Габермас Ю. Філософський дискурс модерну / Ю. Габермас; [пер. з нім.]. – К.: Четверта хвиля, 2001. – 424 с.
5. Ермоленко А.Н. Этика ответственности и социальное бытие человека (Современная немецкая практическая философия) / А.Н. Ермоленко. – К.: Наукова думка, 1994. – 200 с.
6. Кант И. Об изначальном злом в человеческой природе / И. Кант; [пер. с нем.]. – Соч.: в 6 т. – М.: Мысль, 1965. – Т.5. – 726 с.
7. Луман Н. Введение в системную теорию / Н. Луман; [пер. с нем.]. – М.: Логос, 2007. – 360 с.
8. Луман Н. Самоописания / Н. Луман; [пер. с нем.]. – М.: Логос; Гнозис, 2009. – 320 с.
9. Луман Н. Социальные системы. Очерк общей теории / Н. Луман; [пер. с нем.]. – СПб.: Наука, 2007. – 644 с.
10. Луман Н. Тавтология и парадокс в самоописаниях современных обществ / Н. Луман; [пер. с нем.]; [Сост., общ. Ред. и предисловие В.В.Винокурова, А.Ф.Филиппова]. – М.: Прогресс, 1991. – 418 с.
11. Хайдеггер М. Ницше / М. Хайдеггер; [пер. с нем.]: в 2 т. – М.: Владимир Даль, 2006. – Т.2. – 458 с.

Summary

Marusina O. Communication as Social Action in Context of Phenomenological Criticism of Psychologism. Communicative action is investigated and grounded as such that makes sense and value, if it appears as a result of peoples' creative actions that settle the said problems. Keywords: communicative action, theory of action, speech as an action, realized problem

УДК14

© Інна Брацун

Черкаський державний технологічний університет

ЗМІНИ У СВІТОГЛЯДІ ЛЮДИНИ ПІД ВПЛИВОМ ПРОЦЕСІВ СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Аналізується вплив соціальної трансформації на людину, на вектор розвитку суспільства та важливі аспекти трансформації соціальної системи. Розглядається взаємозв'язок і взаємозалежність світогляду та трансформаційних змін суспільства. Розкриваються чинники та напрямки оптимізації людського світогляду в умовах світової фінансової та суспільно-політичної кризи. Трансформація сучасного суспільства визначає «кризовість» як перманентний стан сучасного світу. Ключові слова: соціальна трансформація, модернізація, світогляд, людина, соціальна система, соціальний ідеал, криза.

Постановка проблеми. Світогляд є предметом розгляду філософів, соціологів, психологів. У філософській думці представлені різні концептуальні підходи щодо формування світогляду людини і різноманітних впливів на цей процес. Специфіка досліджуваної проблеми полягає в тому, що зміни у світогляді людини під впливом соціальних трансформацій розглядаються у контексті сучасних соціальних реалій і вимог.

Актуальність дослідження зумовлена об'єктивними процесами розвитку суспільства та посиленням ролі людського чинника, який виступає цілісною системою соціальної діяльності, спрямованої на зміну, розвиток і вдосконалення суспільства й умов життєдіяльності самої людини, що особливо виявляється в кризові періоди, на етапах якісних перетворень суспільних структур. Адже функціонування і розвиток суспільства як системи залежить від особистості, яка визначає не лише мікропроцеси, а й макропроцеси в соціальній, економічній, політичній і духовній сферах суспільства.

Основоположними для нашого дослідження є погляди на світогляд людини як на її сутнісну характеристику, викладені у працях Аристотеля, Платона, Дж. Локка, І.Канта, Р.Декарта; ідеї Г.Сковороди, П.Юркевича, М.Бердяєва. Предмет, рівні, змістові компоненти світогляду в різні часи вивчали такі дослідники, як О.Агаронян, Р.Арцишевський, В.Горинь, О.Єрмолов, Г.Залеський, М.Ковальзон, П.Копнін та ін. Становлення людини та проблему світоглядного розвитку особистості на різних вікових етапах розвитку обґрунтовували Б.Ананьєв, Л.Божович, Л.Виготський, Г.Залеський, М.Каган, І.Кон, О.Леонтьєв, С.Рубінштейн та інші. В українській

філософії досліджувалися проблеми розвитку світоглядної культури і духовної сфери, складові духовного світу людини: знання, віра, переконання, цінності, оцінки, цілі, ідеали (В. Андрущенко, В. Бех, Л. Губерський, В. Шинкарук, О. Яценко). Серед наукового доробку вивчення поняття і терміна "світогляд" варто зазначити дослідження В. Андрущенка, В. Беґа, Л. Беґяєва, В. Воловика, Л. Губерського, В. Кременя, М. Лапіна, В. Стьопіна, В. Толстих, В. Шамрая. Світоглядні парадигми життєдіяльності особи є предметом наукових пошуків Л. Когана, В. Сержантова, Н. Соболева.

Метою статті є обґрунтування взаємозв'язку й взаємовпливу соціальних трансформацій та людського чинника як визначального у соціотворчості людини – суб'єкта діяльності в соціальній системі.

Соціальна трансформація розглядається автором в умовах фінансової та суспільно-політичної кризи. Криза посилює і загострює всі процеси в суспільстві, впливаючи на зміни людського світогляду, тому ці зміни проходять більш радикально, ніж в інші періоди розвитку суспільства. Загальновідомим є вислів: "Дивитися на світ крізь рожеві окуляри". Йдеться про людину, яка з тих чи тих причин не сприймає навколишню дійсність адекватно. Не можна сказати, що така людина позбавлена здорового глузду. Іноді світогляд людини змінюється під впливом незрозумілих чинників, навіть усупереч її власному бажанню. Людська діяльність, спрямована в кінцевому підсумку на перетворення світу згідно з потребами й інтересами людини, неможлива без творення нею загальної і цілісної картини світу, де головною дійовою особою є вона сама. Ця картина світу розуміється як світогляд. Сучасне суспільство, як цілісна соціальна система, характеризується "монадним" різноманіттям поглядів на світ, шляхи його вдосконалення, призначення людини та стратегії її життя. Світогляд людини не має постійного характеру, а розвивається разом із розвитком суспільства.

Сучасний світ перебуває в стані трансформаційних змін, у центрі яких стоїть людина, особа, особистість. Саме людина в її особистісному, індивідуальному вияві – головна мета і рушійна сила цих змін. Суспільні зміни пронизують людину, наповнюють її новими якостями. Суспільні зміни, як в аспекті трансформації, так і в аспекті модернізації, надають людині можливість нового погляду світ, усвідомлення нового смислу свого буття. Смысл буття людини виявляється через суспільні та індивідуальні цінності, які вона утверджує для себе, і цілі, яких прагне досягти.

Критичні повороти історії, в один із яких ввійшло сучасне посттоталітарне суспільство, характеризується багатомірністю суперечностей, конфронтацією соціальних сил, зростанням інституціоналізації спонтанних людських дій, масовим залученням людей у процеси радикальних реформ. У такі періоди людина відчуває мінливість буття, почуває себе в епіцентрі історичних подій, що породжує соціальну розгубленість і світоглядну невизначеність, бере під сумнів звичні оцінки, гостро усвідомлює проблемність свого існування і нестійкість системи світоглядних орієнтирів.

У перманентному процесі соціального розвитку створюються особливі "вузлові точки", в яких суспільство шукає нову консолідуючу ідею (релігійну, національну, класову, екологічну та ін.), яка виступає як оцінний критерій історичних подій і ситуацій наступного періоду аж до чергової переоцінки всієї системи колективної взаємодії. Все це дозволяє вести мову про особливі духовно-моральні ритми історії, періодичні перебудови всього укладу життя, так чи так поєднаних зі змінами у сфері світоглядних орієнтацій окремих людей і мас.

Сучасне суспільне буття в Україні, має всі ознаки трансформаційного стану, коли боротьба традиційного та нового, консерватизму та інноватики набуває конфліктних і відкрито конфронтаційних форм. Перехідні стани суспільного буття і є власне перехідними епохами, адже їх змістом є розпад старої та становлення нової системи світоглядних орієнтацій, їх трансформація. Процес трансформації суспільства – один із ключових у добу сучасної глобалізації. Розуміння характеру та особливостей цього процесу в загальному контексті світових перетворень потрібне для вироблення ефективної державної стратегії, для розв'язання нагальних завдань і усвідомлення інтересів української держави.

Поняття "трансформація" відображає певний момент у розвитку сущого, що характеризується переходом від накопичення певних ознак нового до руйнування старих засад, становленням якісно нового стану предмета. Трансформація як момент розвитку суб'єкта відображає перехідний стан від того, чого вже немає, до того, чого ще немає, але що має чи може бути. Соціальна трансформація – це період становлення нових соціальних форм, становлення нових принципів соціального ладу та виникнення нових соціальних інститутів. Соціальна трансформація може бути зумовлена соціальними потрясіннями, революціями, реформаторською діяльністю історичної особи, активністю тих чи тих соціальних спільнот (нація, клас, народ). Для суспільства період трансформації означає перервність, відхилення,

руйнування наявної соціальної традиції. Трансформація не завжди характеризується прямолінійністю, її розвиток може здійснюватись у будь-якому напрямку, як в річищі прогресу, так і регресу [4, с.214-215]. Дослідження, проведені в напрямку філософії освіти, дали неоднозначні результати, концентрована суть яких виражається низкою тез.

По-перше, сучасне суспільствознавство не виробило специфічної наукової парадигми, яка б дозволила створити хоча б відкрити (не завершену) теорію трансформації суспільств. Більшість вчених, які працюють у цій сфері, обмежуються загальновідомими істинами – всі суспільства трансформуються, можуть змінюватися досить різко, існують революційні та еволюційні трансформації, поступальні та повторні, системні й безсистемні тощо.

По-друге, в результаті руйнування частини державних систем культурного та державного забезпечення мають бути створені нові, які спираються на муніципальний і приватний інтерес, але регульовані та підтримувані державою: охорона здоров'я, освіта, пенсійна система, система гарантій по безробіттю.

По-третє, всі перелічені вище процеси можуть відбуватися одночасно. Основою такої тези є загальновизнане в соціальній філософії уявлення про системний характер суспільства і що "зміни в одній ланці, сегменті суспільства викликають системно орієнтовані зміни в інших сегментах" [2].

Ці тези повністю відображають процеси, які відбуваються в суспільстві в період глибокої кризи не лише фінансової світової системи, а й суспільно-економічних формацій, як соціалістичної, так і капіталістичної.

Коли засадничі тези так званої "теорії" трансформації стають умовними, тоді ця теорія втрачає свої визначальні характеристики, а суспільна трансформація починає сприйматися як відкритий процес, що розвивається під впливом початкових базових ситуаційних обставин, цілей і засобів їх досягнення в діяльності людей. Це саморегульований, самокорекційний процес, і він здебільшого вивільнений від концептуальної заданості результатів, які присутні в проектах модернізації та реформ.

Суспільна боротьба, соціальна невизначеність, багатосценарність подальшого розвитку суспільства в певний момент, потреба вибору соціальних горизонтів методом спроб і помилок (оскільки відсутній соціальний досвід), зростання ролі суб'єктивного чинника, зокрема політичної еліти в розвитку суспільства – все це характерні ознаки періоду соціальної трансформації.

Проблему соціальної трансформації можна розглядати як один з аспектів проблеми розвитку суспільства, формування в ньому образів і сенсу майбутнього. Дійсно, категорія "соціальний розвиток" містить специфічні характеристики соціального відтворення, конструювання і проектування, спілкування, формування соціальної нормативності, контекст соціальних очікувань, символізування, організацію і низку інших аспектів життя суспільства. Серед цих компонентів соціальна трансформація виступає як онтологічна характеристика розвитку суспільства, що включає передусім складні взаємовідносини його суб'єктної й об'єктної сфер.

Процес трансформації викликає закономірні зміни, які зумовлені цілою низкою чинників. Можливість дослідження та виявлення таких закономірностей наближає суспільство до сталого світоглядного поля, а вивільнена соціальна енергія знаходить своє застосування на емпіричному рівні. Трансформація суспільства відрізняється від "модернізації" суспільства глибшими змінами в основоположних соціальних і економічних структурах, а також у світоглядних засадах суспільства.

Модернізація суспільства передбачає "осучаснення" традиційних соціально-економічних і духовних структур суспільства або його оновлення з урахуванням нових засад і вимог. У самому понятті "модернізація" донині не проводиться чітко розмежування її розуміння на різних рівнях: історичного процесу, соціальної системи і людської особистості. Під час оцінки модернізації суспільства, як правило, виходять із "норми розвитку", "зразка", еталона розвитку, відхилення від яких розглядається як міра чи ступінь відсталості. Висуваються й такі критерії модернізації суспільства: перетворення місцевих ринків на ринок загальний; прорив замкнутості й становлення відкритого суспільства; ствердження принципів раціональності, ефективності, продуктивності в функціонуванні суспільства; наявність відповідальної свободи особистості тощо.

Трансформація суспільства, на відміну від модернізації, передбачає якісну зміну соціуму загалом. Поняття "трансформація суспільства" акцентує увагу на перервності існуючої соціальної традиції та підкреслює перехід до нових соціальних принципів. Серед істотних ознак соціальної трансформації можна виокремити такі: 1) радикальна зміна принципів соціального устрою в усіх сферах життя суспільства; 2) руйнування (повне чи часткове) старих

соціальних інститутів; 3) виникнення соціальних ніш, які не контролюються державою (в економіці, в ідеологічних процесах, в соціальній та політичній сферах життя суспільства); 4) злам ідеологічних традицій, розмивання моральних норм, правовий нігілізм, заперечення потреби в державній релігії чи політичній ідеології, соціальному міфі, які об'єднують та мобілізують маси; 5) криза всіх сфер функціонування суспільства як результат нігілізму у ставленні до попереднього соціального досвіду перетворення суспільства; 6) соціальна неефективність перетворювальної енергії соціальних об'єктів, ірраціональність соціальних процесів, особливо на початкових етапах трансформації суспільства; 7) актуалізація ідей націоналізму, сепаратизму, сектантство; 8) свобода, яка розглядається як фундамент суспільства, що формується [6, с.123].

Водночас між трансформацією та модернізацією суспільства є багато спільного. Це – перетворення суспільства відповідно до певних принципів. Відмінність між ними полягає в глибині, масштабах перетворення соціуму та ролі соціального суб'єкта в цьому процесі. Сенса суспільно-перетворювальної діяльності полягає у подоланні стихійності суспільного розвитку, його непередбачуваності та невідчужуваності людській волі, а також в його вдосконаленні шляхом усунення несправедливості, соціальних "виразок" тощо.

Модернізація передбачає вдосконалення окремих моментів життя соціуму, тоді як трансформація відображає зміну сутності соціуму загалом, що є наслідком перетворювальної діяльності суб'єкта й об'єктивних умов його життєдіяльності. Якщо модернізація суспільства виходить із певного соціального ідеалу, то трансформація суспільства на початкових етапах має яскраво виражену деструктивну функцію стосовно попередньої соціальності й розмиті контури майбутнього. Трансформація суспільства – не тільки результат перетворювальної діяльності людини, а й відносно самостійний стихійний розвиток певних аспектів людської культури: способів буття, стилів життя, діяльності, мислення.

Зіставляючи свідому діяльність людини та об'єктивний складника соціального розвитку, відповідно до марксистських традицій, вважалося, що хід історії визначається законами. Діяльність суспільного суб'єкта ґрунтувалась на усвідомленні об'єктивної спрямованості історичного процесу.

Історична зумовленість суспільного розвитку змінюється ситуативним соціальним конструюванням, соціальною інженерією. Перетворювальна діяльність людини викликана насамперед нагальними потребами моменту, а не історичними тенденціями, традиціями. Тому й трансформація суспільства відбувається завдяки соціальному конструюванню з метою пристосування соціальних форм до потреб людини. При цьому відкидається ідея про потребу підпорядкувати всі дії людини одній наперед визначеній меті чи ідеалу. Перетворювальний характер діяльності дозволяє її суб'єкту постійно виходити за межі наявної конкретної ситуації, долати покладені в її основу "програми". У цьому виявляється принципова відкритість, універсальність і свобода діяльності.

Трансформація суспільства, певною мірою, непередбачувана з позиції сьогодишнього інтерпретатора, адже соціальна практика не завжди повністю відповідає соціальній теорії і висунутому нею ідеалу. Одним з аспектів соціального ідеалу поставала ідея перетворення суспільних форм з метою досягнення оптимального, гармонійного суспільного ладу – "ідеального суспільства". Саме в світлі такого ідеалу здійснювалися різноманітні соціальні перетворення, що були спрямовані на оптимізацію суспільного життя у відповідності до тих його пріоритетів і цінностей, які становили конкретний зміст ідеалу найкращого суспільного ладу в ту чи ту епоху.

Аналіз "втілення в життя" того чи того соціального ідеалу свідчить про відносну незалежність трансформації суспільства від пропонованих проектів перебудови. Соціальний ідеал як відображення суперечності між наявним і бажаним буттям, на жаль, не містить розробки механізму його реалізації. Загалом, це – актуальна проблема перетворювальної діяльності соціального суб'єкта, однією з граней взаємодії "мета – засіб". Однак, не зважаючи на всі історичні модифікації соціального ідеалу, В. Шамрай простежує їх загальні характеристики та виділяє серед них такі: перетворення суспільства, орієнтоване на певний трансцендентальний взірць; особливий шлях пізнання цього трансцендентального взірця – специфічна форма одкровення, що претендує на зосередження на собі всіх життєвих прагнень людини, відкриття долі людини і людського роду; ідеал досконалого суспільства має жорстко регульований і навіть прямо регламентуючий історичну дію характер; ідеал досконалого суспільства є формою експлікації історичної необхідності і її наслідування.

Трансформація суспільства – це процес зміни соціуму, який не визначається суцільно перетворювальною свідомою діяльністю людини. Значним за своїм обсягом є потік неконтрольованих процесів, по суті стихійних, які розгортають свій зміст всупереч чи паралельно до перетворювальної діяльності соціального суб'єкта. Основне знаряддя перетворення соціуму – державна влада, а її основний метод, що впливає із її сутності – організоване насилля в різноманітних формах. Цілісне, тотальне, максимально адекватне соціальному ідеалу перетворення суспільства, в принципі, виявляється неможливим, свідченням чого є поразки тоталітаризму ХХ століття. Адже саме тоталітарний порядок втілював у собі спробу всезагальних перетворень соціуму.

Трагічний парадокс полягає в тому, що саме тоталітарні режими виникали в руслі глибокого прагнення людей до щасливого устрою їх буття. Найбільш трагічні й жахливі наслідки соціальної діяльності проростали з найбільш натхненних і сміливих прагнень. Складний механізм саморегуляції суспільного життя містить, окрім свідомої діяльності, неформалізований, стихійний процес відтворення соціальних форм, у тому числі й громадянським суспільством.

Трансформація свідчить, що народи і країни, які тривалий час розвивалися на іншій цивілізаційній основі, адекватно сприймають лише цінності більш розвинутих у техніко-економічному відношенні країн. Будь-яка спроба імпортувати, імплантувати систему зовнішніх стосовно цього соціуму світоглядних орієнтирів зустрічає значний опір. В дійсності, як зазначає С. Хантингтон, "в ісламській, конфуціанській, японській, індуїстській, буддистській і православної культурах майже не мають ніякого відгуку такі західні ідеї як індивідуалізм, лібералізм, конституціоналізм, права людини, рівність, свобода, верховенство закону, демократія, вільний ринок, відокремлення церкви від держави" [5, с.43]. Тому характерною для початкового періоду трансформації соціуму є трансплантація лише зовнішніх форм і масової культури "взірцевої" цивілізації.

Філософія охороняє моральні принципи людини, мобілізує волю до праведного, світлого життя, до осмислення власних дій і сприяє практичній реалізації всього доброго і справедливого. Так історично склалося, що ідеалом української філософії поставала людина, яка наділена не лише розумом, а й "чистим" серцем, чуйна та милосердна до інших, просвітлена любов'ю до своєї землі, до свого народу. Органічною частиною змісту української філософії були проблеми, пов'язані з осмисленням сенсу буття людини як розумної та духовної істоти, яка не терпіла жодного насильства над собою.

Недовговічність і нестійкість світських й атеїстичних соціальних форм і структур, бажання людини у важкий перехідний час отримати нову соціальну організацію "тут і зараз" штовхає її в обійми ідеї божественного дивотворення. За допомогою Святого Духа, як стверджує іг. Іоан (Економцев), творчий процес здійснюється з такою легкістю та швидкістю, що викликає подив у самого творця, який інколи не може повірити в те, що створений витвір є його власним витвором, тому що стан творчого екстазу є станом обожнення, і в цьому стані, творить вже не людина, а боголюдина. Релігійної концепції творчості дотримуються й деякі світські дослідники цієї проблеми. Аналізуючи погляди М. Бердяєва та С. Франка, можна дійти висновку, що в творчості свого найповнішого вияву набуває Боголюдська природа особистості, оскільки Бог – фінальна причина й запорука людської творчості. Роль філософії, яка намагається осягнути природу і сутність творчості, зводиться до виявлення доконечної передумови творчості – творення людиною самої себе як перетворення себе на образ і подобу Богу.

Висновки. Запит на наукове дослідження світогляду людини під впливом процесів соціальних трансформацій залишається актуальним і потрібним суспільству в умовах його перетворень. Адже філософи й досі розмірковують над світоглядними питаннями про напрямок руху і змін у світі, про роль і місце людини в ньому. Зміна соціально-економічних формацій, криза світоглядних систем, деградація світогляду пострадянського соціального простору, боротьба за новий перерозподіл енергетичних і сировинних ресурсів, трудових ресурсів штовхає суспільство в невідомому напрямку, що викликає до життя його трансформацію, і, відповідно, світогляду людини. Результат, який остаточно сформується, можна буде побачити не раніше, ніж через кілька поколінь.

Література

1. Катаев С. Л. Соціокультурна трансформація сучасного українського суспільства: дис. канд. соціол. наук: 22.00.01 / Катаев Станіслав Львович – К., 1998. – 380 с.
2. Михальченко М.І. Україна як нова історична реальність: запасний гравець Європи / М.І.Михальченко. – Дрогобич – Київ: Видавнича фірма «Відродження». – 2004. – 488 с.
3. Михальченко Н.И. Украинское общество: трансформация, модернизация или лимитроф Европы? / Н.И.Михальченко – К.: Институт социологии НАНУ, 2001. – 440 с.
4. Социогенетические основания трансформации общества (соавт. В.А. Золотухин, В.Г.Немировский и др.) / Научная монография [отражающая основные доклады секции V Международной Кондратьевской конференции «Закономерности и перспективы трансформации общества»]; Под науч. ред. А.И.Субетто. – Кострома: Изд-во КГУ им. Н.А.Некрасова, 2004. – 464с.
5. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций? / С.Хантингтон // Полис. – 1994. – № 1. – С. 33-48.
6. Шамрай В.В. Преобразование общества: пределы возможного / В.В.Шамрай. – К.: Наукова думка, 1994. – 176 с.

Summary

Bratsun I. Changes in the Outlook of a Person under the Influence of the Processes of Social Transformation. *The impact of social transformation on the person, on the vector of development of society and the important aspects of the transformation of social system is analyzed. The interrelation and interdependence of world transformation and social change are considered. Factors and optimization direction of the human world in the global financial and socio-political crisis are revealed. The transformation of modern society defines "crisis" as a permanent condition of the modern world. Keywords: social transformation, modernization, human world, social system, social ideal, crisis.*

УДК 379. 85 : 39

© Алла Гаврилюк

Київський національний університет культури і мистецтв

СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО ЕТНОТУРИЗМУ: ЗМІНА ПАРАДИГМИ

Доведено, що нині етнотуризм активно розвивається в Україні, а тому потребує розробки нової парадигми його підтримки та промоції. В основу парадигмального підходу покладено український етногеокультурний феномен. Зазначено, що його втілення можливе через запровадження публічно-приватного партнерства в туризмі. Ключові слова: етнічний туризм, парадигма, туристична індустрія, український етногеокультурний феномен, український етнічний ренесанс, публічно-приватне партнерство.

Постановка проблеми. Сьогодні міжнародний туризм посідає одне з провідних місць у світовій економіці, що спонукає державні інституції до здійснення активних заходів реклами та промоції національного туристичного продукту. В'їзний туризм викликає жвавий інтерес у іноземців, та водночас, активізує міжнародні туристичні потоки до окремих туристичних дестинацій завдяки своїм унікальним автентичним пропозиціям. Разом з тим, зростає потреба у розробці та утвердженні нових наукових підходів до розвитку внутрішнього туризму, який сприяє подорожам всередині країни.

Сучасні тенденції пришвидшують процеси розробки та пошуку нових векторів розвитку туризму в Україні, яка для цього має потужний рекреаційно-туристичний потенціал. Підтвердженням зростаючого інтересу стає етнотуризм, який науковці розглядають по-різному: як різновид спеціалізованого, етнографічного, культурно-пізнавального, інших видів туризму, а тому постає потреба у проведенні глибоких теоретико-методологічних досліджень, здатних сприйматися не тільки науковим співтовариством, а й широкими колами вітчизняної та світової туристичної громадськості. Це слугує підґрунтям для утвердження нової парадигми розвитку внутрішнього та в'їзного туризму в Україні через віднайдення своєї унікальності та неповторності на туристичній мапі світу.